

การพัฒนาโปรแกรมการให้การศึกษาผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
ที่เป็นโรคหาลัสซีเมียโดยใช้วิธีการนี้ตัวอย่าง

นางสาวสุนิสา เสงส์สวัสดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2542
ISBN 974-331-588-8
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A DEVELOPMENT OF A PARENT EDUCATION PROGRAM
IN YOUNG THALASSEMIC CHILD REARING PRACTICE
BY USING CASE METHOD

MISS SUNISA HENGSAWAT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Early Childhood Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1999
ISBN 974-331-588-8

สุณิสา เสงษ์สวัสดิ์ : การพัฒนาโปรแกรมการให้การศึกษาผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียโดยใช้วิธีกรณีตัวอย่าง (A DEVELOPMENT OF A PARENT EDUCATION PROGRAM IN YOUNG THALASSEMIC CHILD REARING PRACTICE BY USING CASE METHOD) อ. ที่ปรึกษา : อ. ดร. ศรินธร วิฑฒะสิรินันท์, อ. ที่ปรึกษาร่วม : ผศ. ดร. ประพนธ์ รอดคำดี , 326 หน้า. ISBN 974-331-588-8.

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาโปรแกรมการให้การศึกษาผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียโดยใช้วิธีกรณีตัวอย่าง ตัวอย่างประชากรคือ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียที่มารับบริการที่คลินิกโรคเลือด โรงพยาบาลสมนาพรชนครราชสีมา จำนวน 5 ราย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเป็นการดำเนินการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองโดยจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียได้มีความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย รวมทั้งมีการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียอย่างถูกต้อง สาระสำคัญของโปรแกรมประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กลุ่มเป้าหมาย วิธีดำเนินการ สื่อประกอบการใช้โปรแกรม และการประเมินผล ผู้ใช้โปรแกรมคือ นักการศึกษาปฐมวัย ครูการศึกษาพิเศษ พยาบาล หรือ เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการมี 3 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ และ ขั้นประเมินผล สื่อของโปรแกรมประกอบด้วย คู่มือการใช้โปรแกรมฯ เทปบันทึกกรณีตัวอย่าง 3 เรื่อง แผนการจัดกิจกรรม หนังสือภาพประกอบ แผ่นพับ และเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผลการทดลองใช้โปรแกรม พบว่า

2.1. ภายหลังจากทดลอง ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์สูงขึ้น

2.2. ภายหลังจากทดลอง ผู้ปกครองมีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียไปในทางที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต สุณิสา เสงษ์สวัสดิ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ศรินธร วิฑฒะสิรินันท์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ประพนธ์ รอดคำดี

3972114427 : MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEY WORD: PARENT EDUCATION PROGRAM / YOUNG THALASSEMIC CHILD REARING PRACTICE / CASE METHOD.

SUNISA HENGSAWAT : A DEVELOPMENT OF A PARENT EDUCATION PROGRAM IN YOUNG THALASSEMIC CHILD REARING PRACTICE BY USING CASE METHOD. THESIS ADVISOR : SARINTHORN VIDHAYASIRINUN, Ph.D. THESIS COADVISOR : ASSIST. PROF. PRANOM RODCUMDEE , Ph. D. 326 pp. ISBN 974-331-588-8.

The purpose of this research was to develop a parent education program in young thalassemic child rearing practice by using case method. The subjects were 5 parents of young thalassemic children who received the service at Blood Disease Clinic, Maharaj Hospital Nakornratchasima.

The research findings were as follows :

1.The developed program was an implementation to educate parents of young thalassemic children to have knowledge on thalassemia disease and young thalassemic child rearing practice and to practise with their children correctly according to the knowledge. The program consisted of principles, objectives, contents, users, procedures, media and program evaluation. The program users could be early childhood educators, special education teachers, nurses or officials in hospitals or related departments. The procedures consisted of 3 phases , namely phase 1 preparing, phase 2 conducting, and phase 3 evaluating. The program media were a manual for program implementation, cassette tapes on 3 cases, activities plan, picture books, brochure and data collecting instruments.

2.The field testing results were :

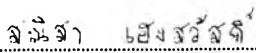
2.1.The knowledge of the subjects concerning thalassemia disease and young thalassemic child rearing practice were found to be increased after the experiment.

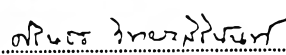
2.2. After the experiment, the subjects were found to improve their child rearing practices according to medical principles.

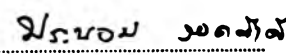
ภาควิชา..... ประถมศึกษา

สาขาวิชา..... การศึกษาปฐมวัย

ปีการศึกษา..... 2542

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์เกิดขึ้นได้เนื่องมาจากความเมตตากรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของอาจารย์ ดร. ศรีนทร วิทยะสิทธิ์นันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งได้แนะนำและตรวจพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่อย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณาของท่านจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการพิจารณาโครงร่างวิทยานิพนธ์ทุกท่านและขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิรมล ชยุตสาหกิจ อาจารย์ น.พ. อิศรางค์ นุชประยูร อาจารย์ ประนอม ศรีไพรวลัย อาจารย์ พิศมัย อุบลศรี และแพทย์หญิง นิตยา วิษณุโยธิน

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ วรสุดา บุญยไวโรจน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นุชง ตันติวงศ์ ประธานกรรมการและกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่คลินิกโรคเลือด โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา ทุกท่านที่ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลืออย่างดีมาตลอด นอกจากนี้ขอขอบพระคุณผู้ปกครองและน้องๆ ที่เป็นโรคธาลัสซีเมียทุกคนที่ให้ความร่วมมืออย่างดีแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณพี่ดวงเพ็ญที่เป็นกำลังใจ คอยห่วงใย ให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำต่างๆ ด้วยดีเสมอมา ขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อนๆ ผู้เป็นกัลยาณมิตรที่ได้ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และรับฟังเรื่องราวต่างๆ ของผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มทำวิทยานิพนธ์จนกระทั่งสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการทำวิจัย จำนวน 7,500 บาท

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ พี่กรกช และพี่กอบกาญจน์ ที่ได้มอบความรัก ความเข้าใจ กำลังใจและทุกๆ สิ่งที่มีผลักดันให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จ

สุนิสา เสงส์สวัสดิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญแผนที่	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ข้อจำกัด.....	9
ข้อตกลงเบื้องต้น	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
วิธีดำเนินการวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
ตอนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมีย.....	16
ความหมาย.....	16
อุบัติการณ์.....	18
อาการและชนิด.....	19
การรักษา	22
การป้องกัน	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2 ผลกระทบของโรคธาลัสซีเมีย	29
ผลกระทบต่อเด็ก	29
ผลกระทบต่อครอบครัว	31
ผลกระทบต่อสังคม	33
ตอนที่ 3 การอบรมเลี้ยงดูเด็กที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย.....	34
การอบรมเลี้ยงดูด้านร่างกาย	34
การอบรมเลี้ยงดูด้านอารมณ์.....	35
การอบรมเลี้ยงดูด้านสังคม	35
การอบรมเลี้ยงดูด้านสติปัญญา.....	36
ตอนที่ 4 การให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง.....	36
ความสำคัญ	36
รูปแบบการให้การศึกษา.....	37
ตอนที่ 5 วิธีการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง.....	40
ความสำคัญ.....	40
ความหมาย.....	40
ประเภทของกรณีตัวอย่าง.....	40
ขั้นตอนการสอน.....	41
ประโยชน์.....	45
ตอนที่ 6 การให้ความรู้ผู้ปกครองและความช่วยเหลือผู้ป่วยโรค	
ธาลัสซีเมียในประเทศไทย.....	45
นโยบายของรัฐเกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมีย.....	45
นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการให้ความรู้ผู้ปกครอง.....	47
หน่วยงานที่รับผิดชอบ องค์กรและโครงการต่างๆ ที่ให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยโรคธาลัสซีเมีย.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
สภาพการศึกษาเกี่ยวกับผู้ปกครองและเด็กที่เป็น โรคธาลัสซีเมีย.....	52
การพัฒนาแนวทางรูปแบบและโปรแกรมการให้การศึกษา ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย.....	53
การพัฒนาแนวทางรูปแบบและโปรแกรมการให้การศึกษา แก่เด็กและผู้ปกครองของเด็กที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย.....	54
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	55
สร้างโปรแกรมการให้การศึกษาผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียโดยใช้วิธีการนี้ตัวอย่าง.....	59
ทดลองใช้โปรแกรมการให้การศึกษาผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู เด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียโดยใช้วิธีการนี้ตัวอย่าง.....	64
ปรับปรุงโปรแกรมการให้การศึกษาผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู เด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียโดยใช้วิธีการนี้ตัวอย่าง.....	72
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
ตอนที่ 1 ผลการทดลองใช้โปรแกรม.....	76
สภาพทั่วไปและระบบการรักษาโรคธาลัสซีเมียของโรงพยาบาล มหาสารชนครราชสีมา.....	76
ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับผู้ปกครองรายที่ 1 ผู้ปกครองน้องบีม (นามสมมุติ).....	77
ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับผู้ปกครองรายที่ 2 ผู้ปกครองน้องทิพา (นามสมมุติ).....	84
ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับผู้ปกครองรายที่ 3 ผู้ปกครองน้องแพรว (นามสมมุติ).....	90

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับผู้ปกครองรายที่ 4	
ผู้ปกครองน้องชุนและน้องเนย (นามสมมุติ).....	98
ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับผู้ปกครองรายที่ 5	
ผู้ปกครองน้องนาว (นามสมมุติ).....	104
ผลสรุปการทดลองใช้โปรแกรม	110
ตอนที่ 2 โปรแกรมการให้การศึกษาผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู	
เด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียโดยใช้วิธีการนี้ตัวอย่างฉบับสมบูรณ์.....	116
5. สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	123
สรุปผลการวิจัย.....	125
อภิปรายผลการวิจัย.....	125
ข้อเสนอแนะ.....	133
รายการอ้างอิง	134
ภาคผนวก.....	139
ภาคผนวก ก	140
ภาคผนวก ข	142
ภาคผนวก ค	148
ภาคผนวก ง	225
ประวัติผู้เขียน	326

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	56
การเก็บข้อมูลขณะศึกษาดูงานที่โรงพยาบาล 4 แห่ง.....	
2	66
วิเคราะห์โครงสร้างเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและ การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย.....	
3	71
การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดในการทดลองใช้โปรแกรม.....	
4	74
ทางเลือกในการประยุกต์ใช้โปรแกรมการให้การศึกษาผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู เด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียโดยใช้วิธีการนี้ตัวอย่าง	
5	79
ผลการประเมินความถูกต้องตามหลักการแพทย์ของการปฏิบัติของผู้ปกครองรายที่ 1 ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย.....	
6	83
การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย ของผู้ปกครองรายที่ 1.....	
7	85
ผลการประเมินความถูกต้องตามหลักการแพทย์ของการปฏิบัติของผู้ปกครองรายที่ 2 ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย.....	
8	89
การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย ของผู้ปกครองรายที่ 2.....	
9	92
ผลการประเมินความถูกต้องตามหลักการแพทย์ของการปฏิบัติของผู้ปกครองรายที่ 3 ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย.....	
10	97
การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย ของผู้ปกครองรายที่ 3.....	
11	100
ผลการประเมินความถูกต้องตามหลักการแพทย์ของการปฏิบัติของผู้ปกครองรายที่ 4 ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย.....	
12	104
การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย ของผู้ปกครองรายที่ 4.....	
13	106
ผลการประเมินความถูกต้องตามหลักการแพทย์ของการปฏิบัติของผู้ปกครองรายที่ 5 ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย.....	

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14 การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย ของผู้ปกครองรายที่ 5.....	109
15 การเปลี่ยนแปลงด้านความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียของผู้ปกครอง	110
16 การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย ไปในทางที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์ของผู้ปกครอง	112

สารบัญแนบที่

แผนที่		หน้า
1	จังหวัดนครราชสีมา.....	113
2	อำเภอเมืองนครราชสีมา.....	114
3	จังหวัดบุรีรัมย์.....	115

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมการให้การศึกษาผู้ปกครอง ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย โดยใช้วิธีการนี้ตัวอย่าง.....	60
2 พฤติกรรมการแสวงหาการรักษาโรคให้แก่ลูกของผู้ปกครองรายที่ 2 ซึ่งเกิดจากการได้รับความรู้จากโปรแกรม.....	90
3 คะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรค ธาลัสซีเมียของผู้ปกครองทั้ง 5 ราย	111
4 ขั้นตอนย่อยการดำเนินการให้การศึกษาผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่เป็นโรค ธาลัสซีเมีย	112